

**CALCULATORUL – OBIECT MATERIAL AL INFRAȚIUNILOR
PREVĂZUTE LA art.259 DIN CODUL PENAL****COMPUTERS AS MATERIAL OBJECTS OF THE OFFENCES PROVIDED
FOR IN art. 259 OF THE CRIMINAL CODE**

*Alexandru STRÎMBEANU, ORCID: 0000-0002-7746-6541
Universitatea de Stat din Moldova*

CZU: 343.146:004.38(094.4)

e-mail: avocatstrimbeanu@yahoo.ro

Obiectul material secundar al infracțiunilor prevăzute la art.259 CP RM îl reprezintă, printre altele, calculatorul. Noțiunea de „calculator (computer)” nu este definită în legislația Republicii Moldova. În alte state, o asemenea noțiune este definită chiar în legea penală. Spre exemplu, conform alin.(1) art.337B din Codul penal al Republicii Malta, prin „computer” se înțelege „un dispozitiv electronic cu funcții logice, aritmetice și de memorie, lucrând cu impulsuri electronice sau magnetice și include toate datele intrate, rezultate, prelucrarea, păstrarea, software și funcții de comunicare legate la sau având legătură cu un computer într-un sistem digital sau rețea de computere” [1]. În Codul penal al statului Arkansas, în alin.(2) §5-41-102, este formulată următoarea definiție: «Computer» înseamnă un dispozitiv electronic care îndeplinește o funcție logică, aritmetică sau de memorie prin manipularea unui impuls electronic sau magnetic, și care include orice intrare, ieșire, procesare, stocare, software sau facilitate de comunicare care este conectată sau legată de acel dispozitiv într-un sistem sau o rețea” [2]. Potrivit art.205.4735 Codul penal al statului Nevada, prin „computer” se înțelege „un dispozitiv electronic care îndeplinește funcții logice, aritmetice și de memorie prin manipulări ale impulsurilor electronice sau magnetice, și care include toate echipamentele legate de computer într-un sistem sau o rețea” [3].

Din aceste definiții legislative, care nu se deosebesc mult una de cealaltă, aflăm că se consideră calculator dispozitivul electronic care: 1) îndeplinește funcții logice, aritmetice sau de memorie; 3) presupune manipularea de impulsuri electronice sau magnetice pentru îndeplinirea oricăreia dintre aceste funcții; 4) include echipamente legate într-un sistem sau o rețea.

Definițiile doctrinare ale noțiunii de „calculator” ne ajută să deslușim alte caracteristici ale dispozitivului electronic analizat. Astfel, N.Niță și V.Dobrin menționează: „Calculator/computer/sistem de calcul/ordinator, este o mașină de prelucrat date și informații, conform unei liste de instrucțiuni, numită program [...]”. În prezent, un calculator electronic este un sistem de echipamente hardware și programe software cu ajutorul cărora utilizatorul execută operațiunile uzuale asupra datelor sale: introducerea, prelucrarea, furnizarea de situații finale” [4]. După T. Anghel, „calculator (computer), denumit și sistem de calcul (*computer sistem*), este o mașină capabilă să accepte date structurate (ca

intrări), să le prelucreze conform unei liste de instrucțiuni numită program și să furnizeze rezultatele (ca ieșiri)” [5, p.59-60]. L. Vasiliu exprimă părerea că „un calculator este compus din partea de echipament (numită și hardware) și un set de programe informatice. Majoritatea sistemelor sunt realizate dintr-un număr de subsisteme. Un calculator poate fi văzut, din punct de vedere al echipamentului (hardware), ca un sistem constând din cinci subsisteme funcționale – intrare (input), control, procesare aritmetică și logică, memorie și ieșire (output)” [6]. În opinia lui V.N. Loktiuhin, calculator constituie „sistemul electronic folosit pentru automatizarea procesului de calcul și de prelucrare algoritmică a informațiilor prin executarea unui program stocat în dispozitiv” [7, p.5].

Analiza acestor definiții ne ajută să identificăm alte patru caracteristici ale calculatorului: 1) acesta include două părți principale: a) partea fizică (hardware); b) partea logică (software); 2) calculatorul procesează datele în conformitate cu un program (o secvență de comenzi care trebuie executate în privința datelor pentru a rezolva o problemă); 3) calculatorul funcționează datorită interacțiunii următoarelor subsisteme: intrare (input); control; procesare aritmetică și logică; memorie și ieșire (output); 4) calculatorul reprezintă un sistem. Ultima dintre aceste caracteristici reprezintă o sinteză a celorlalte trei. Calculatorul este nu doar un sistem de calcul, ci și un sistem informatic. G. Zlati afirmă: „Sistemul informatic este: 1. un dispozitiv; 2. ce asigură prelucrarea automată a datelor; 3. cu ajutorul unui program informatic. Spre exemplu, este evident că un computer corespunde acestei definiții” [8]. Această viziune își găsește confirmarea în definiția din art.2 al Legii nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice: „sistem informatic – orice dispozitiv izolat sau ansamblu de dispozitive interconectate ori aflate în legătură care asigură ori dintre care unul sau mai multe elemente asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor” [9]. Fără doar și poate, calculatorul este un dispozitiv care asigură, prin executarea unui program, prelucrarea automată a datelor.

Aceste considerente ne determină să punem la îndoială oportunitatea prezenței în dispoziția de la alin.(1) art.259 CP RM a sintagmelor „informația din calculatoare” și „dereglarea funcționării calculatoarelor”, odată ce în aceeași dispoziție sunt prezente sintagmele „informația din [...] sistemul informatic” și „dereglarea funcționării [...] sistemului informatic”. Comparația cu dispozițiile similare din unele legi penale străine face ca această îndoială să devină mai mare: „Cel care, ca urmare a comiterii uneia din infracțiunile prevăzute la §1, împiedică, integral sau parțial, *funcționarea corectă a sistemului informatic (evid. ns.)* în cauză sau a oricărui alt sistem informatic [...]” [10] (§3 art.550 Codul penal al Regatului Belgiei); „Împiedicarea sau modificarea funcționării unui sistem de prelucrare automată de date (*evid. ns.)* [...]” [11] (art.323-2 Codul penal al Republicii Franceze); „Persoana care, prin orice mijloc, fără autorizație și în mod grav, *împiedică sau întrerupe funcționarea unui sistem informatic (evid. ns.)* care are legătură cu un altul, prin introducerea, transmiterea, distrugerea, ștergerea, deteriorarea, alterarea, eliminarea sau facerea datelor informatice inaccesibile, dacă rezultatul produs este grav [...]” [12] (alin.2 art.264 Codul penal al Regatului Spaniei).

În concluzie, propunem excluderea textelor „din calculatoare,” și „calculatoarelor,” din dispoziția alin.(1) art.259 CP RM.

Referințe:

1. *Codul penal al Republicii Malta*. [Accesat: 04.07.2022] Disponibil: <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Malta-RO.html>
2. *2010 Arkansas Code. Title 5 – Criminal Offenses*. [Accesat: 06.03.2022] Disponibil: <https://law.justia.com/codes/arkansas/2010/title-5/subtitle-4/chapter-41/subchapter-1/5-41-102/>
3. *2009 Nevada Code. Title 15 – Crimes and punishments*. [Accesat: 06.03.2022] Disponibil: <https://law.justia.com/codes/nevada/2009/title-15/chapter-205/unlawful-acts-regarding-computers-and-information-services/>
4. NIȚĂ, N., DOBRIN, V. *Principalele forme de manifestare a criminalității informatice în contextul actual al dezvoltării tehnologice și al globalizării*. [Accesat: 04.07.2022] Disponibil: <https://www.universuljuridic.ro/principalele-forme-de-manifestare-a-criminalitatii-informaticice-in-contextul-actual-al-dezvoltarii-tehnologice-si-al-globalizarii/>
5. ANGHEL, T. *Dicționar de informatică*. București: Corint Books, 2017. 447 p. ISBN 978-606-793-178-5.
6. VASIU, L. *Informatică juridică și drept informatic. Suport de curs pentru frecvență redusă*. [Accesat: 06.03.2022] Disponibil: file.ucdc.ro/cursuri/8_4_dt4752_Informatica_juridica_Vasiu_Lucian.pdf
7. ЛОКТИЮХИН, В.Н. *Архитектура компьютера*. Кн.1: *Структура персонального компьютера*. Рязань: Ряз. гос. ун-т им. С.А. Есенина, 2008. 136 с. ISBN 978-5-88006-549-3.
8. ZLATI, G. *Art.35 din Legea 161/2003 – problematica definițiilor*. [Accesat: 06.03.2022]. Disponibil: <https://www.penalmente.eu/2011/06/03/art-35-din-legea-1612003-problematica-definitiiilor/>
9. Legea nr.20 din 03.02.2009 privind prevenirea și combaterea criminalității informatice. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 2009, nr.11-12.
10. *Codul penal al Regatului Belgiei*. [Accesat: 04.07.2022] Disponibil: <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Belgia-RO.html>
11. *Codul penal al Republicii Franceze*. [Accesat: 04.07.2022] Disponibil: <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Franta-RO.html>
12. *Codul penal al Regatului Spaniei*. [Accesat: 04.07.2022] Disponibil: <https://codexpenal.just.ro/laws/Cod-Penal-Spania-RO.html>